

Část I. Politické ideologie a teorie jako objekt vědecké analýzy

Úvod.....	7
1. K POJETÍ POLITICKÉ TEORIE A IDEOLOGIE	14
1.1. POLITIKA JAKO VĚDOMÁ ČINNOST	14
1.2. PROBLÉM DEFINICE POLITICKÉ IDEOLOGIE	15
1.3. ILUZE NEIDEOLOGICKÉHO VNÍMÁNÍ POLITICKÉ REALITY	17
1.4. POLITICKÁ IDEOLOGIE A POLITICKÁ FILOZOFIE	18
1.5. POLITICKÁ TEORIE A IDEOLOGIE.....	19
2. PRAVDIVOST POLITICKÉHO POZNÁNÍ A IDEOLOGIE	21
2.1. PLATÓN (428-348 P.N.L.)	21
2.2. FRANCIS BACON (1561-1626)	22
2.3. THOMAS HOBBS (1588-1679)	23
2.4. FRANCOUZSKÉ OSVÍCENSTVÍ 18. STOLETÍ	23
2.5. PRVNÍ IDEOLOG - DESTUTT DE TRACY (1754-1836)	23
3. MODERNÍ DOBA O POVAZE IDEOLOGICKÉHO POZNÁNÍ.....	24
3.1. MARXISTICKÉ POJETÍ IDEOLOGIE	24
3.2. POZITIVISTICKÉ POJETÍ IDEOLOGIE	26
3.3. FREUDISMUS A PROBLÉM „RACIONALIZACE“	27
3.4. SOCIOLOGIE VĚDĚNÍ A IDEOLOGIE	27
4. VZNIK A EXISTENCE POLITICKÝCH IDEOLOGÍ	28
4.1. PŘÍČINY VZNIKU IDEOLOGÍ	29
4.1.1. Sociální zdroje	29
4.1.2. Axiologické zdroje	30
4.1.3. Gnoseologické zdroje	31
4.2. SETRVALOST EXISTENCE IDEOLOGÍ	33
5. KONTINUITA A DISKONTINUITA VE VÝVOJI IDEOLOGÍ	34
5.1. HODNOTOVÉ PARADIGMA - JÁDRO IDEOLOGÍ	35
5.2. IDEOLOGIE A UTOPIE	36
5.3. VZNIK MODERNÍCH IDEOLOGÍ	41
6. IDEOLOGIE A ZPŮSOB POLITICKÉHO MYŠLENÍ.....	42
6.1. TYPOLOGIE ZPŮSOBŮ POLITICKÉHO MYŠLENÍ	42
6.1.1. Mytologický způsob myšlení	43
6.1.2. Náboženský způsob myšlení	44
6.1.3. Vědecko-filozofický způsob myšlení	45
6.2. KRITÉRIA PRAVDIVOSTI APLIKOVANÁ V POLITICKÉM POZNÁNÍ	48
7. IDEOLOGIE - JEJÍ STRUKTURA A ÚLOHA	50
7.1. SLOŽKY IDEOLOGIE	50
7.2. TYPOLOGIE IDEOLOGÍ	51
7.3. FUNKCE IDEOLOGÍ	54

Část II. Dějiny politických ideologií a teorií

8. ČÍNA A JEJÍ POLITICKÉ MYŠLENÍ.....	56
8.1. VZNIK POLITICKÉHO MYŠLENÍ.....	56
8.2. IDEOLOGICKÉ KONFLIKTY V OBDOBÍ ŘÍŠE VÝCHODNÍCH ČOU.....	58
8.3. KONFUCIÁNSTVÍ.....	59
8.3.1. <i>Konfucius (551-479 p.n.l.)</i>	59
8.3.2. <i>Mencius (372-289 p.n.l.)</i>	60
8.3.3. <i>Čou-li</i>	61
8.3.4. <i>Sün-c (313-238 p.n.l.)</i>	61
8.4. MOHISMUS.....	62
8.5. TAOISMUS.....	63
8.6. LEGISMUS.....	65
8.6.1. <i>Šang Jang (400-338 p.n.l.)</i>	65
8.6.2. <i>Šen Pu-Chaj (400-337 p.n.l.)</i>	66
8.6.3. <i>Chan Fej-c († 233 p.n.l.)</i>	66
8.7. TRADICE ČÍNSKÉHO POLITICKÉHO MYŠLENÍ.....	67
9. IZRAEL A JUDAISMUS.....	68
9.1. STARÝ ZÁKON.....	68
9.2. DĚJINY ŽIDOVSKÉHO NÁRODA.....	68
9.3. ZVLÁŠTNOSTI JUDAISMU JAKO IDEOLOGIE.....	69
9.3.1. <i>Věra v jediného boha - monoteismus</i>	69
9.3.2. <i>Vyvolenost a smlouva s Bohem</i>	71
9.3.3. <i>Politická eschatologie, mesianismus a dělba moci</i>	72
9.3.4. <i>Zákony, sociální politika a stabilita společnosti</i>	73
10. POLITICKÉ MYŠLENÍ STAROVĚKÉHO ŘECKA.....	74
10.1. VZNIK A VÝVOJ ŘECKÉ CIVILIZACE.....	74
10.2. MYTOLOGICKÉ POLITICKÉ MYŠLENÍ A JEHO ROZPAD.....	76
10.3. VZNIK VĚDECKO-FILOZOFICKÉHO POLITICKÉHO MYŠLENÍ.....	77
10.3.1. <i>Sedm mudrců (7.-6. stol. p.n.l.)</i>	77
10.3.2. <i>Pythagoras a pythagorovci (6.-5. stol. p.n.l.)</i>	77
10.3.3. <i>Herakleitos (530 - 470 p.n.l.)</i>	78
10.3.4. <i>Sofisté</i>	79
10.3.4.1. <i>Prótagorás (481-411 p.n.l.)</i>	80
10.3.4.2. <i>Hippias (460-400 p.n.l.)</i>	80
10.3.4.3. <i>Antifón (okolo 400 p.n.l.)</i>	80
10.3.4.4. <i>Trasymachos (5. stol. p.n.l.)</i>	80
10.3.4.5. <i>Lykofrón</i>	81
10.4. VRCHOL POLITICKÉHO MYŠLENÍ ŘECKÉ OTROKÁŘSKÉ DEMOKRACIE.....	81
10.4.1. <i>Sókrates (469-399 p.n.l.)</i>	81
10.4.2. <i>Platón (427-347 p.n.l.)</i>	82
10.4.2.1. <i>Učení o idejích a poznání</i>	82
10.4.2.2. <i>Učení o společnosti a státu</i>	83
10.4.2.3. <i>Platón a jeho dědictví</i>	86
10.4.3. <i>Aristoteles (384 - 322 př.n.l.)</i>	86
10.4.3.1. <i>Koncepce vědeckého poznání</i>	87
10.4.3.2. <i>Učení o politice, společnosti a státu</i>	88
10.4.3.3. <i>Aristoteles a jeho odkaz</i>	92
11. POLITICKÉ MYŠLENÍ STAROVĚKÉHO ŘÍMA.....	92
11.1. DĚJINY ŘÍMA.....	92
11.2. STOICISMUS.....	94

11.2.1. Panaitos z Rhodu (185-110 p.n.l.).....	95
11.2.2. Polybios.....	95
11.2.3. Lucius Seneca (3 - 65 n.l.).....	96
11.3. ŘÍMSKÝ EKLEKTICISMUS.....	97
11.3.1. Cicero (106-43 p.n.l.).....	97
11.3.2. Epiktét (50 - 120 n.l.).....	98
11.3.3. Marcus Aurelius (121 - 180 n.l.).....	98
11.4. ŘÍMSKÉ PRÁVO A JEHO VÝVOJ.....	99
12. KŘESŤANSTVÍ A POLITICKÉ MYŠLENÍ STŘEDOVĚKU.....	100
12.1. VZNIK A VÝVOJ KŘESŤANSTVÍ.....	100
12.2. IDEOLOGIE RANNÉHO KŘESŤANSTVÍ.....	110
12.2.1. Ježíš Kristus a založení křesťanské církve.....	110
12.2.2. Politická eschatologie a mesianismus raného křesťanství.....	112
12.2.3. Vztah raného křesťanství k politické moci a ke státu.....	114
12.2.4. Pojetí sociální spravedlnosti.....	117
12.3. POLITICKÉ MYŠLENÍ VÝCHODNÍCH KŘESŤANŮ - BYZANTSKÁ ŘÍŠE.....	120
12.3.1. Vývoj Byzantské říše.....	120
12.3.2. Politicko-právní myšlení Byzance.....	124
12.3.3. Východní apologetika a patristika.....	126
12.4. ZÁPADOEVRÓPSKÉ POLITICKÉ MYŠLENÍ - PATRISTIKA, SCHOLASTIKA.....	129
12.4.1. Latinská patristika.....	130
12.4.1.1. Tertulián (160-240).....	130
12.4.1.2. Augustinus (354-430).....	132
12.4.1.3. Boëthius (480 - 525).....	135
12.4.2. Politické myšlení scholastiky.....	136
12.4.2.1. Tomáš Akvinský (1225 - 1274).....	136
12.4.2.2. Dante Alighieri (1265 - 1321).....	139
12.4.2.3. Vilém Occam (asi 1290 - 1349).....	141
12.4.2.4. Marsilius z Padovy (1278-1342).....	142
12.4.3. Právní myšlení evropského středověku.....	144
12.4.3.1. Jan ze Salisburý (1115-1180).....	145
12.4.3.2. Kanonické právo.....	145
12.4.4. Hereze a vznik křesťanství.....	149
13. UČENÍ ISLÁMU.....	152
13.1. PODMÍNKY VZNIKU ISLÁMU A JEHO ZÁKLADNÍ DOGMATA.....	153
13.2. POLITICKÁ TEORIE ISLÁMU.....	156
13.2.1. Náboženské a právní myšlení.....	157
13.2.1.1. Sunnitský koncept státu.....	157
13.2.1.2. Šiitský koncept státu.....	158
13.2.1.3. Stát v pojetí kádaráhů, sufistů a mu'tazilitů.....	159
13.2.2. Arabská islámská filozofie.....	161
13.2.2.1. Al-Farábí (870 - 950).....	161
13.2.2.2. Ibn Sína (980-1037).....	162
13.2.2.3. Ibn Rušd (1126 - 1198).....	162
13.2.3. Zrcadla vládců.....	164
14. POLITICKÉ MYŠLENÍ RENESANCE A REFORMACE.....	165
14.1. PROGRAM CENTRALIZACE A POSILOVÁNÍ STÁTNÍ MOCI.....	166
14.1.1. Nicollo Machiavelli (1469-1527).....	167
14.1.2. Jean Bodin (1530 - 1596).....	170
14.2. REFORMAČNÍ DOKTRÍNY.....	173
14.2.1. Martin Luther (1483 - 1546).....	174
14.2.2. Jan Kalvín (1509 - 1564).....	175
14.2.3. Thomas Múnzer (1490 - 1525).....	177

14.3. RENESANČNÍ KŘESŤANSKÝ HUMANISMUS	178
14.3.1. Erasmus Rotterdamský (asi 1456 - 1536).....	178
14.3.2. Thomas More (1478 - 1535)	179
15. POLITICKÁ UČENÍ MONARCHOMACHŮ	181
ZÁVĚR.....	184
LITERATURA.....	185